

॥ २२ ॥ विहंगमहेस्वेचरा ॥ २३ ॥ २४ ॥ किमन्यत्प्रेष्ठं अपवर्जनात्दानात् ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ कच्छात्केशात् द्वादशरात्रसाध्ये समाहिते समाधौ नियमे समाप्ते सति ॥ ३१ ॥ गोपतिस्वर्य ॥ ३२ ॥ ३३ ॥

वसिष्ठ उवाच यैषाते तपतीनामसाविध्यवरजासुता ॥ तांत्वांसंवरणस्यार्थे वरयामि विभावसो ॥ २२ ॥ सहिराजा बृहत्कीर्तिर्धर्मार्थविदुदारधीः ॥ युक्तः संवरणो भर्ता दुहितुस्ते विहंगम ॥ २३ ॥ इत्युक्तः स तदा तेन ददानीत्येव निश्चितः ॥ प्रत्यभाषत तं विप्रं प्रति नन्द्य दिवाकरः ॥ २४ ॥ वरः संवरणो राज्ञां त्वमृषीणां वरो मुने ॥ तपती योषितां श्रेष्ठा किमन्यदपवर्जनात् ॥ २५ ॥ ततः सर्वानवद्यां गीतपतीं तपनः स्वयं ॥ ददौ संवरणस्यार्थे वसिष्ठाय महात्मने ॥ २६ ॥ प्रतिजग्राह तां कन्यां महर्षिस्तपतीं तदा ॥ वसिष्ठोऽथ विष्टुस्तु पुनरेवाजगाम ह ॥ २७ ॥ यत्र विख्यातकीर्तिः सकुरूणामृषभोऽभवत् ॥ सराजामन्मथा विष्टुस्तद्गतेनांतरात्मना ॥ २८ ॥ दृष्ट्वा च देवकन्यां तां तपतीं चारुहासिनीं ॥ वसिष्ठेन सहायांतीं संदृष्टोऽभ्यधिकं वभौ ॥ २९ ॥ रुरुचे साधिकं सुभ्रूरापतंती न भस्तलात् ॥ सौदामनी वविभ्रष्टाद्योतयंती दिशस्त्विषा ॥ ३० ॥ कच्छाद्वादशरात्रेतु तस्य राज्ञः समाहिते ॥ आजगाम विशुद्धात्मा वसिष्ठो भगवानृषिः ॥ ३१ ॥ तपसाराध्यवरदं देवं गोपतिमीश्वरं ॥ लेभे संवरणो भार्या वसिष्ठस्यैव तेजसा ॥ ३२ ॥ ततस्तस्मिन् गिरिश्रेष्ठे देवगंधर्वसेविते ॥ जग्राह विधिवत्पाणिं तपत्याः सनरर्षभः ॥ ३३ ॥ वसिष्ठेनाभ्यनुज्ञातस्तस्मिन्नेव धराधरे ॥ सोऽकामय तराजर्षिर्विहर्तुं सहभार्यया ॥ ३४ ॥ ततः पुरे चराष्ट्रे च वनेषूपवनेषु च ॥ आदिदेश महीपालस्तमेव सचिवं तदा ॥ ३५ ॥ नृपतिं त्वभ्यनुज्ञाप्य वसिष्ठोऽथापचक्रमे ॥ सोऽथ राजा गिरौ तस्मिन् विजहारामरो यथा ॥ ३६ ॥ ततो द्वादशवर्षाणि काननेषु वनेषु च ॥ रेमे तस्मिन् गिरौ राजा तथैव सहभार्यया ॥ ३७ ॥ तस्य राज्ञः पुरे तस्मिन् समाद्वादशसत्तम ॥ नववर्षसहस्राक्षोराष्ट्रे चैवास्य भारत ॥ ३८ ॥ ततस्तस्यामनावृष्ट्यां प्रवृत्तायामरिंदम ॥ प्रजाः क्षयमुपाजग्मुः सर्वाः सस्थाणुजंगमाः ॥ ३९ ॥ तस्मिन्स्तथा विधे काले वर्तमाने सुदारुणे ॥ नावश्यायः पपातो व्यीततः सस्यानि नारुहन् ॥ ४० ॥ ततो विभ्रांतमनसो जमाः क्षुद्रयपीडिताः ॥ गृहाणिसंपरित्यज्य बभ्रुमुः प्रदिशौ दिशः ॥ ४१ ॥ ततस्तस्मिन्पुरे राष्ट्रे त्यक्तदारपरिग्रहाः ॥ परस्परममर्यादाः क्षुधातार्जघ्निरेजनाः ॥ ४२ ॥ तत्क्षुधार्तैर्निराहारैः शवभूतैस्तथानरैः ॥ अभवत्प्रेतराजस्य पुरं प्रेतैरिवावृतं ॥ ४३ ॥ ततस्तत्तादृशं दृष्ट्वा स एव भगवानृषिः ॥ अभ्यवर्षत धर्मात्मा वसिष्ठो मुनिसत्तमः ॥ ४४ ॥

॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ नववर्षं राज्ञः कामासक्त्या वार्षिकज्योतिष्टोमादिक्रिया लोपात् ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ अवश्यायः नीहारोपि न पपात कुतो वृष्टिरित्यर्थः ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ तत्तदा शवभूतैः मृतसदृशैः ॥ ४३ ॥ ४४ ॥